

GŁÓWNY INSPEKTOR
JAKOŚCI HANDLOWEJ
ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH
ANDRZEJ ROMANIUK

GI-BOL.pr-074- /19

Warszawa, dn. 5 stycznia 2019 r.

KONSHURT SP. z o.o., Sp. k.
ul. Korfanteo 26
42-202 Częstochowa

W odpowiedzi na pismo z dnia 14 stycznia 2019 r., w sprawie znakowania konserwowanego tuńczyka nazwą handlową oraz zastosowaną zalewą Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych wyjaśnia że:

Stosownie do art. 5 ust. 1 rozporządzenie Rady (EWG) nr 1536/92 z dnia 9 czerwca 1992 r. *ustanawiające wspólne normy handlowe w odniesieniu do konserwowanego tuńczyka, pelamidy i tunka* (Dz. Urz. WE L 163 z 17.06.1992, str. 1, z późn. zm.) bez uszczerbku dla przepisów dyrektyw 79/112/EWG oraz 76/211/EWG opis handlowy na opakowaniu jednostkowym konserwowanego tuńczyka zawiera:

a) w przypadku postaci handlowych produktu, określonych w art. 3 ust. 1:

- rodzaj ryby (tuńczyk),
- postać handlową, w której ryba jest wprowadzana do obrotu, z zastosowaniem odpowiedniego opisu jak określono w art. 3; przepis ten jest fakultatywny w przypadku postaci handlowej określonej w art. 3 ust. 1 i),
- opis zastosowanej zalewy, z zastrzeżeniem warunków określonych w art. 4.

Tym samym podmioty wprowadzające do obrotu tuńczyka w formie konserwy są zobowiązane każdorazowo (wyjątek może stanowić jedynie jednolita postać tuńczyka) do wskazania w ich oznakowaniu postaci handlowej zdefiniowanej przez ustawodawcę w art. 3 przedmiotowego rozporządzenia.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 rozporządzenie Rady (EWG) nr 1536/92, jeśli jakakolwiek z niżej wymienionych form postaci handlowych produktu tworzy integralną część opisu handlowego określonego w art. 5, odpowiada ona następującym określeniom:

- i) **jednolity**: mięśnie są cięte poprzecznie i przedstawiają się jako cały plaster uformowany w jednej porcji albo odtworzony z kilku kawałków mięsa w urządzeniu prasującym.

Dopuszcza się obecność płatków do 18% wagi ryby.

Jednakże jeśli mięśnie nakłada się do puszki w stanie surowym, **zabrania się obecności płatków**, fragmenty mięsa mogą być dodawane dla uzupełnienia masy,

- ii) **kawałki**: fragmenty mięsa z zachowanej początkowej struktury mięśniowej, których najkrótsza część nie jest mniejsza niż 1,2 cm.

Dopuszcza się obecność płatków do 30% wagi ryby.

iii) **filety:**

- a) wzdłużne pasy mięśniowe wycięte z mięśni równoległe do kręgosłupa;
- b) pasy z mięsa z płatów brzusznych; w tym przypadku filety mogą być oznaczone także jako filety brzuszne,
- iv) **płatki:** fragmenty mięsa o zachowanej początkowej strukturze mięśniowej i o ujednoliconych wymiarach,
- v) **tuńczyk rozdrobniony w strzępach:** oddzielne cząstki mięsa o równomiernych wymiarach, nietworzące konsystencji pasty.

Należy podkreślić, iż z brzmienia przepisu wynika, że do postaci jednolitej lub w kawałkach ustawodawca dopuścił **jedynie** „obecność fragmentów mięsa o zachowanej początkowej strukturze mięśniowej i o ujednoliconych wymiarach”, tj. płatków (art. 3 ust. 1 pkt iv).

Tym samym ustawodawca nie dopuszcza w przypadku konserwowanego tuńczyka wprowadzanego do obrotu w postaci jednolitej lub **w kawałkach** możliwości występowania mięsa tuńczyka rozdrobnionego w postaci strzępów (zdefiniowanego w art. 3 ust. 1 pkt v).

Należy dodać, iż Komisja Europejska jako organ odpowiedzialny za zapewnienie właściwego stosowania przepisów unijnych we wszystkich państwach członkowskich, zajęła tożsame, co organ stanowisko w sprawie znakowania konserwy tuńczyka wprowadzanej do obrotu jako tuńczyk w kawałku.

Niemniej jednak stosownie do art. 3 ust. 2 rozporządzenie Rady (EWG) nr 1536/92 ustawodawca zezwolił na wprowadzenie do obrotu postaci handlowej produktu w innej formie niż określona w ust. 1 albo z inną obróbką kulinarną, pod warunkiem, że jest to jasno wykazane w opisie handlowym.

Mając na uwadze powyższy przepis producent może w jednym opakowaniu konserwowanego tuńczyka umieścić kawałki i strzępy mięsa tuńczyka pod warunkiem, że w nazwie handlowej tego produktu wyraźnie wskaże, że są to „kawałki i strzępy”.

Należy podkreślić, iż sama postać handlowa tuńczyka, tj. „tuńczyk w kawałkach” - jak już wyżej wskazano - jest zdefiniowana w przepisach prawa, tym samym konserwowany tuńczyk posiadający w opisie handlowym określenie **kawałki** winien zawierać w opakowaniu jednostkowym konserwy minimum 70% wagi ryby wchodzącej w skład wyrobu gotowego.

Strzępy mięsa tuńczyka wskazane w opisie nazwy handlowej konserwowanego tuńczyka należy traktować, jako cechę wyróżniający dany produkt od innych tego rodzaju środków spożywczych występujących na rynku.

Zgodnie z art. 22 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. *w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylenia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 „nazwa przewidziana w przepisach”* oznaczenie ilości składnika lub kategorii składników użytych do wytwarzania lub przygotowania danego środka spożywczego jest obowiązkowe, gdy dany składnik lub dana kategoria składników są istotne w celu scharakteryzowania danego środka spożywczego i odróżnienia go od produktów, z którymi mogłyby być mylone ze względu na jego nazwę lub wygląd.

Biorąc pod uwagę ww. przepisy prawa w przypadku, gdy producent wprowadza do obrotu konserwowanego tuńczyka w postaci kawałków i strzępów z zastosowanym opisem handlowym „tuńczyk w kawałkach z dodatkiem strzępów mięsa tuńczyka” w wykazie składników winien wyszczególnić procentowy udział strzępów, jako składnika wyróżniającego produkt.

Ponadto należy zauważyć, iż zgodnie z art. 2 ust. 2 lit. n rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 nazwa przewidziana w przepisach oznacza nazwę środka spożywczego określoną w mających zastosowanie przepisach unijnych lub, w przypadku braku takich przepisów unijnych, nazwę przewidzianą w przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych mających zastosowanie w państwie członkowskim, w którym żywność ta jest sprzedawana konsumentowi finalnemu lub zakładom żywienia zbiorowego.

Zatem wskazane w rozporządzeniu (EWG) nr 1536/92 nazwy handlowe, m.in. nazwa z określeniem postaci handlowej ryby oraz zastosowanej zalewy (zdefiniowanej w art. 4 ust. 1 tiret 1, 2, 3 ww. rozporządzenia), tj. „Tuńczyk w kawałkach w oleju roślinnym”, „Tuńczyk w kawałkach w sosie własnym” czy też „Tuńczyk w kawałkach w oleju z oliwek”, **nie są nazwami zwyczajowymi lecz nazwami wynikającymi wprost z przepisów prawa.**

Odnosząc się do wskazywania w opisie handlowym rodzaju zalewy należy zaznaczyć, iż zgodnie z art. 4 *rozporządzenia Rady (EWG) nr 1536/92* jeśli zastosowana zalewa tworzy integralną część opisu handlowego, odpowiada ona następującym warunkom:

- „w oleju z oliwek” rezerwuje się dla produktów, w których zastosowano tylko olej z oliwek, bez domieszki jakiegokolwiek innego oleju,
- „w sosie własnym” rezerwuje się dla produktów, w których zastosowano naturalny wyciek (płyn wypływający z ryby w trakcie gotowania), roztwór soli albo wodę, z możliwością dodatku ziół, przypraw lub naturalnych aromatów, zgodnie z określeniem z dyrektywy 88/388/EWG [5],
- „w oleju roślinnym” rezerwuje się dla produktów, w których zastosowano rafinowane oleje roślinne jednego gatunku albo mieszaninę olejów.
- tam, gdzie zastosowano inny rodzaj zalewy, będzie ona określona w sposób jasny i wyraźny przy użyciu zwyczajowej nazwy handlowej.

Przytoczony powyżej przepis (tiret 1, 2, 3) nie przewiduje możliwości wskazania w oznakowaniu jednego produktu dwóch rodzajów zastosowanej zalewy, gdyż każdy z ww. rodzajów zalewy ma jasno zdefiniowany skład. Obecność wody (dodanej) jest dopuszczalna jedynie w zalewie określonej jako: **„w sosie własnym”**. Tym samym w przypadku zalew olejowych nie dopuszczalnym jest dodanie wody. Zatem wskazywanie w wykazie składników wody w przypadku, gdy nie została ona użyta do wytworzenia danego produktu jest niedopuszczalne.

Należy wskazać, iż zgodnie z art. 2 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 „składnik” oznacza każdą substancję lub produkt, w tym środki aromatyzujące, dodatki do żywności, enzymy spożywcze oraz każdy komponent składnika złożonego, użyte przy wytworzeniu lub przygotowywaniu danego środka spożywczego i nadal obecne w produkcie gotowym, nawet jeżeli ich forma uległa zmianie; pozostałości nie uważa się za składniki.

Stosownie do art. 18 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 wykaz składników obejmuje wszystkie składniki środka spożywczego, w malejącej kolejności ich masy w momencie użycia składników przy wytwarzaniu tego środka spożywczego.

W przypadku konserwowanego tuńczyka w zalewie olejowej składnikami tego rodzaju środka spożywczego są mięso tuńczyka oraz olej roślinny lub mieszanina olejów, lub olej z oliwek. W żadnym przepisie prawa ustawodawca nie wskazuje, iż skład chemiczny poszczególnych składników zastosowanych w produkcji wyrobu gotowego (w przedmiotowej sprawie mięsa tuńczyka) daje możliwość wskazania w wykazie składników środka spożywczego składnika będącego składnikiem chemicznym użytego składnika (mięsa tuńczyka).

Jak już wyżej wskazano producent może zastosować inny rodzaj zalewy niż „w oleju z oliwek”, „w sosie własnym”, czy też „w oleju roślinnym”, pod warunkiem, że będzie ona określona w sposób jasny i wyraźny przy użyciu zwyczajowej nazwy handlowej (art. 4 tiret 4 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1536/92).

Należy dodać, że to na producencie żywności ciąży obowiązek wskazywania w oznakowaniu prawdziwych i rzetelnych informacji, tym samym musi on dochować należytej staranności, aby wprowadzone przez niego do obrotu artykuły rolno-spożywcze spełniały wymagania prawa jak też wymagania zadeklarowane w oznakowaniu produktu.

Reasumując należy wskazać że:

1. opisy handlowe postaci handlowych tuńczyka, jak też opisy handlowe zalew wskazane w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 1536/92 nie stanowią nazwy zwyczajowej lecz nazwę wynikającą z przepisów prawa,
2. zastosowanie w oznakowaniu nazwy konserwowanego tuńczyka opisu handlowego postaci ryby - innego niż wynika z art. 3 ust. 1 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1536/92, np. „tuńczyk w kawałkach ze strzępami mięsa tuńczyka” zobowiązuje producenta zgodnie z przepisem art. 3 ust. 1 pkt ii przedmiotowego rozporządzenia do zastosowania w produkcji tego wyrobu 70% wagi ryby w postaci kawałków oraz generuje obowiązek wskazania w wykazie składników ilości strzępów mięsa tuńczyka użytych do produkcji wyrobu gotowego,
3. w przypadku konserwowanego tuńczyka „w oleju z oliwek” lub „w oleju roślinnym” niedopuszczalnym jest wskazanie w wykazie składników wody jako składnika wyrobu gotowego, gdyż w przypadku tych zalew ustawodawca nie dopuszcza dodania wody jako odrębnego składnika.

